

<p>Nazwa projektu Ustawa o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz niektórych innych ustaw</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Edukacji i Nauki</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Włodzimierz Bernacki, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Edukacji i Nauki</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Tomasz Piotrowski, Zastępca Dyrektora Departamentu Nauki e-mail: tomasz.piotrowski@mein.gov.pl; tel.: (22) 50 17 118</p>	<p>Data sporządzenia 28.03.2022 r.</p> <p>Źródło: Inicjatywa własna</p> <p>Nr w Wykazie prac: UD360</p>
---	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany

Proponowane zmiany ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2022 r. poz. 574, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”, mają na celu rozwiązanie istotnych problemów wynikających z dotychczasowego stosowania niektórych jej przepisów. Większość przepisów objętych nowelizacją dotyczy postępowań awansowych – o nadanie stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki oraz tytułu profesora.

Uregulowania wymagają następujące zagadnienia:

- 1) uwierzytelnianie dyplomów ukończenia studiów oraz dyplomów doktorskich i habilitacyjnych wydawanych przez uczelnie kościelne;
- 2) uczestniczenie z głosem doradczym w posiedzeniach rady uczelni przedstawiciela każdego związku zawodowego działającego w uczelni;
- 3) odwoływanie członka rady uczelni;
- 4) tryb wyboru studentów i doktorantów do kolegium elektorów;
- 5) powierzenie realizacji zadania będącego w kompetencji senatu, tj. ustalania programu studiów, studiów podyplomowych i kształcenia specjalistycznego, innemu określone w statucie organowi uczelni;
- 6) zasady głosowania senatu uczelni oraz innych określonych w jej statucie organów w sprawach nadawania stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki;
- 7) zabezpieczenie dokumentacji przebiegu kształcenia w szkole doktorskiej w przypadku likwidacji uczelni;
- 8) możliwość ujawniania w ewidencji różnych przyczyn postawienia uczelni w stan likwidacji;
- 9) zaliczanie przez uczelnię studentowi czynności wykonywanych przez niego w ramach zatrudnienia, stażu lub wolontariatu na poczet praktyk zawodowych;
- 10) wydawanie legitymacji studenckich studentom zagranicznych uczelni odbywającym część studiów w polskich uczelniach;
- 11) ujednolicenie w skali kraju kryterium dochodowego uprawniającego studenta do ubiegania się o stypendium socjalne oraz zwiększenie jego wysokości;
- 12) zaświadczenia, którymi musi legitymować się student ubiegający się o stypendium socjalne, w przypadku gdy dochód na osobę w jego rodzinie nie przekracza kwoty określonej w art. 8 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268, z późn. zm.);
- 13) odstąpienie od konieczności spełniania wymagań dotyczących posiadania tytułu profesora, stopni naukowych albo stopni w zakresie sztuki lub tytułu zawodowego przy zatrudnianiu w polskich uczelniach na stanowiskach nauczycieli akademickich osób, które uzyskały takie stopnie lub tytuł zawodowy za granicą;
- 14) katalog przypadków przedłużenia terminu dokonania oceny okresowej nauczyciela akademickiego;
- 15) wydawanie dyplomów doktorskich w postępowaniach prowadzonych wspólnie z podmiotami zagranicznymi;
- 16) pokrywanie kosztów postępowania awansowego w razie jednoczesnego zatrudnienia nauczyciela akademickiego albo pracownika naukowego w więcej niż jednym podmiocie;
- 17) procedura odwoławcza w przypadku odmowy wszczęcia przez podmiot doktryzujący postępowania w sprawie nadania stopnia doktora;
- 18) minimalne warunki formalne niezbędne do pełnienia funkcji promotora pomocniczego;
- 19) zwiększenie transparentności postępowania w sprawie nadania stopnia doktora;
- 20) zasady powoływania promotora w przypadku rozprawy doktorskiej przygotowywanej w trybie eksternistycznym;
- 21) skład komisji przeprowadzającej ocenę śródkresową;
- 22) katalog obligatoryjnych podstaw skreślenia z listy doktorantów;
- 23) wydawanie legitymacji doktoranckich doktorantom zagranicznych uczelni lub instytucji naukowych odbywającym część kształcenia w Polsce;

- 24) zasady sprawowania opieki promotorskiej przed wszczęciem postępowania w sprawie nadania stopnia doktora w trybie eksternistycznym;
- 25) wskazanie wnioskodawcy w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego;
- 26) zwiększenie transparentności postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego;
- 27) postępowanie w sprawie skrócenia terminu wystąpienia z ponownym wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego;
- 28) składanie wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy nadania tytułu profesora;
- 29) wyłanianie recenzentów w postępowaniu w sprawie wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy odmowy wystąpienia przez Radę Doskonałości Naukowej, zwaną dalej „RDN”, do Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o nadanie tytułu profesora;
- 30) wskazanie organu wyższego stopnia w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 735, z późn. zm.), zwanej dalej „KPA”, w stosunku do podmiotów doktoryzujących i habilitujących w sprawach nadawania stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki;
- 31) nadanie zespołom działającym w ramach RDN statusu organów RDN;
- 32) skład Prezydium RDN;
- 33) zastąpienie losowania przez RDN recenzentów losowaniem kolejności kandydatów na recenzentów;
- 34) zakres upoważnienia właściwego ministra dla dyrektora Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej, zwanej dalej „NAWA”, do wydawania decyzji;
- 35) katalog cudzoziemców uprawnionych do ubiegania się o stypendium socjalne i o kredyt studencki;
- 36) podejmowanie studiów podyplomowych i ubieganie się o przyjęcie do szkoły doktorskiej na podstawie zagranicznego dyplomu;
- 37) warunki lub okoliczności, które uniemożliwiają uznanie równoważności stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki;
- 38) likwidacja uczelni niepublicznej, która utraciła wszystkie pozwolenia na utworzenie studiów na skutek różnych zdarzeń prawnych.

Ad. 1. W obecnym stanie prawnym występują rozbieżności interpretacyjne odnośnie do uwierzytelniania dyplomów ukończenia studiów oraz dyplomów doktorskich i habilitacyjnych wydawanych przez uczelnie kościelne. Obowiązujący przepis art. 8 ustawy wyłącza stosowanie w odniesieniu do uczelni i wyższych seminariów duchownych prowadzonych przez kościoły i inne związki wyznaniowe, z wyjątkiem Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, art. 78 ustawy dotyczącego uwierzytelniania dyplomów szkół wyższych, nie wyłącza natomiast stosowania wobec tych podmiotów art. 180 ustawy dotyczącego uwierzytelniania dyplomów doktorskich i habilitacyjnych.

Ad. 2. Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy organami kolegialnymi uczelni publicznej są rada uczelni i senat. Przepisy ustawy przewidują obowiązek uczestniczenia przedstawiciela każdego związku zawodowego działającego w uczelni wyłącznie w posiedzeniach senatu (art. 31 ust. 3). Natomiast w odniesieniu do rady uczelni ustawa nie zawiera analogicznej regulacji. Pozostawienie uczelniom swobody określenia tej kwestii powoduje, że możliwe jest wyłącznie wprowadzenie w statucie uczelni postanowienia umożliwiającego udział przedstawicieli związków zawodowych w posiedzeniach tego organu na jego zaproszenie.

Ad. 3. Przepisy ustawy umożliwiają odwołanie członka rady uczelni przez senat, nie wskazując przypadków, w jakich może to nastąpić (art. 28 ust. 1 pkt 4). Brak regulacji w tym zakresie skutkuje możliwością odwołania członka rady uczelni z jakiegokolwiek powodu. Stwarza to nieograniczone możliwości wpływania na skład rady uczelni i może tym samym destabilizować prace tego organu.

Ad. 4. Zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy skład kolegium elektorów w uczelni publicznej oraz tryb wyboru jego członków określa statut, przy czym nie mniej niż 20% składu stanowią studenci i doktoranci. Natomiast art. 25 ust. 4 ustawy wskazuje, że odpowiednio w regulaminie samorządu studenckiego i w regulaminie samorządu doktorantów określa się tryb powołania studentów i doktorantów do kolegium elektorów oraz czas trwania ich członkostwa w kolegium elektorów. W związku z niespójnością art. 25 ust. 4 z brzmieniem art. 25 ust. 1, a także z art. 30 ust. 3 ustawy, który stanowi, że tryb wyboru do senatu studenta i doktoranta oraz czas trwania ich członkostwa w senacie określają odpowiednio regulamin samorządu studenckiego i regulamin samorządu doktorantów, pojawiają się wątpliwości interpretacyjne dotyczące możliwości określenia na poziomie statutu uczelni trybu wyboru do kolegium elektorów przedstawicieli studentów i doktorantów.

Ad. 5. Obecnie zgodnie z art. 28 ust. 1 pkt 11 ustawy ustalanie programu studiów, studiów podyplomowych i kształcenia specjalistycznego należy do zadań senatu. Oznacza to, że również każda zmiana wymienionych programów musi być rozpatrywana i przyjmowana przez senat. Stanowi to duże obciążenie tego organu, biorąc pod uwagę bardzo szerokie oferty dydaktyczne uczelni. Z postulatami dotyczącymi zmiany przepisów w zakresie realizacji tego zdania przez senat występowały Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich oraz uczelnie.

Ad. 6. Zgodnie z obecnym stanem prawnym (art. 31 ust. 4 ustawy) w głosowaniach w sprawach nadawania stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki biorą udział członkowie senatu będący profesorami i profesorami uczelni. Równocześnie jednak przepisy ustawy umożliwiają nadawanie stopnia naukowego (albo stopnia w zakresie sztuki) nie tylko

przez senat uczelni, ale także przez inny określony w jej statucie organ (np. radę dyscypliny). Proponowana zmiana polega na uzupełnieniu przepisu o wskazanie w jego treści obok członków senatu również członków innego określonego w statucie organu uczelni, o którym mowa w art. 17 ust. 2 ustawy.

Ad. 7. W art. 36 ust. 18 ustawy określono sposób postępowania z dokumentacją przebiegu studiów w przypadku likwidacji uczelni publicznej. Brakuje natomiast przepisów, które zabezpieczyłyby dokumentację przebiegu kształcenia w szkole doktorskiej w takim przypadku. Problem ten występuje także w odniesieniu do uczelni niepublicznych i regulacji zawartych w art. 46 ust. 12 ustawy.

Ad. 8. Zgodnie z art. 37 ust. 3 pkt 6 ustawy ewidencja uczelni niepublicznych obejmuje informację o ostatecznej decyzji w sprawie likwidacji uczelni. Ewidencja ta jest prowadzona przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki, zwanego dalej „ministrem”, w Zintegrowanym Systemie Informacji o Szkolnictwie Wyższym i Nauce POL-on. W praktyce stosowania przepisów ustawy oraz ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1669, z późn. zm.) pojawiła się konieczność zmiany art. 37 ust. 3 pkt 6 ustawy. Aktualna nazwa rubryki nie uwzględnia bowiem sytuacji, gdy likwidacja uczelni następuje na skutek zdarzenia innego niż decyzja administracyjna, np. uchwały spółki czy aktu woli założyciela.

Ad. 9. Ustawa nie reguluje obecnie możliwości zaliczenia przez uczelnię studentowi, na jego wniosek, czynności wykonywanych przez niego w ramach zatrudnienia, stażu lub wolontariatu na poczet praktyk zawodowych, jeżeli czynności te umożliwiły uzyskanie efektów uczenia się określonych w programie studiów dla praktyk zawodowych. Uczelnie w ramach przysługującej im autonomii mogą samodzielnie opracowywać programy studiów, w tym programy praktyk zawodowych na określonych kierunkach studiów. Jednak z uwagi na brak przepisów jednoznacznie regulujących ww. kwestię pojawiają się rozbieżne interpretacje w zakresie możliwości zaliczania wykonywanych przez studenta czynności w ramach zatrudnienia, stażu lub wolontariatu na poczet praktyki zawodowej określonej w programie studiów.

Ad. 10. Zgodnie z art. 74 ust. 4 ustawy uczelnia wydaje studentowi legitymację studencką. Ustawa nie reguluje obecnie kwestii wydawania legitymacji studenckich studentom zagranicznym uczelni odbywającym część studiów w polskich uczelniach. Wobec braku regulacji ustawowej przyjęto interpretację, że wydanie legitymacji studenckiej jest w takim przypadku możliwe na zasadzie wzajemności, a decyzja o wydawaniu legitymacji studenckich studentom odbywającym część studiów w Polsce (np. w ramach programu Erasmus+) została pozostawiona uczelniom przyjmującym. Zachodzi więc konieczność jednoznacznego uregulowania tej kwestii w ustawie.

Ad. 11. Obecnie art. 87 ust. 2 ustawy stanowi, że wysokość miesięcznego dochodu na osobę w rodzinie studenta uprawniająca do ubiegania się o stypendium socjalne ustala rektor w porozumieniu z samorządem studenckim, przy czym nie może być ona mniejsza niż 1,30 kwoty określonej w art. 8 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej i większa niż 1,30 sumy kwot określonych w art. 5 ust. 1 i art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 615). Potrzeba modyfikacji przepisu wynika ze zmiany sytuacji społeczno-gospodarczej kraju. Znaczący wzrost przeciętnego dochodu gospodarstwa domowego, który nastąpił w ostatnich latach, a także wzrost cen towarów i usług powodują, że obecny mechanizm elastycznego ustalania progu dochodu w relacji do kryterium dochodowego obowiązującego w systemie pomocy społecznej nie jest już efektywnym narzędziem przyznawania wsparcia studentom z uwzględnieniem uwarunkowań socjalno-bytowych w regionie. Niejednokrotnie różnicowanie progu dochodu występuje w podmiotach z tego samego regionu, a nawet miasta. Ponadto trzeba mieć na uwadze okoliczność, że duże ośrodki akademickie skupiają studentów z różnych regionów Polski. Praktyka stosowania przez uczelnie ww. przepisu ustawy pokazuje, że w znikomym stopniu korzystają one z możliwości ustalania kryterium dochodowego na poziomie minimalnym, zaś regułą jest jego ustalanie w maksymalnej wysokości. Postulat zmiany przedmiotowej regulacji został przedstawiony przez Parlament Studentów Rzeczypospolitej Polskiej.

Ad. 12. Zgodnie z art. 88 ustawy od studenta, który wykazuje dochód na osobę w rodzinie w wysokości nieprzekraczającej tzw. kryterium dochodowego warunkującego prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (od dnia 1 stycznia 2022 r. kwota ta wynosi 600 zł), jest wymagane przedłożenie zaświadczenia ośrodka pomocy społecznej albo centrum usług społecznych o sytuacji dochodowej i majątkowej studenta oraz jego rodziny. Analiza stosowania tego przepisu wskazuje, że pojawiają się problemy interpretacyjne związane z określeniem zakresu zaświadczenia, w szczególności w przypadku studentów, którzy mimo niskiego dochodu nie korzystają ze wsparcia z pomocy społecznej. W tych sytuacjach ośrodki pomocy społecznej odmawiają wydania zaświadczenia, bądź na wniosek studenta wydają zaświadczenie o niekorzystaniu przez studenta i członków jego rodziny ze wsparcia.

Ad. 13. Zgodnie z art. 116 ust. 2 ustawy osoby zatrudniane na stanowiskach nauczycieli akademickich muszą posiadać tytuł zawodowy, stopień naukowy, stopień w zakresie sztuki lub tytuł profesora wymagany dla danego stanowiska. W myśl art. 327 ustawy dyplom ukończenia studiów za granicą może być uznany za równoważny odpowiedniemu polskiemu dyplomowi i tytułowi zawodowemu na podstawie umowy międzynarodowej określającej równoważność, a w przypadku jej braku – w drodze postępowania nostryfikacyjnego. Zgodnie z art. 328 ustawy stopnie naukowe i stopnie w zakresie sztuki uzyskane za granicą również, co do zasady, podlegają uznaniu za równoważne na podstawie umowy międzynarodowej lub w drodze postępowania nostryfikacyjnego, z wyjątkiem stopni uzyskanych w państwie członkowskim Unii Europejskiej,

Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OCED) lub Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stronie umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, a także stopnia doktora nadanego przez Europejski Instytut Uniwersytecki we Florencji, uznanych za równoważne z mocy ustawy. W związku z tym zagraniczne tytuły lub stopnie osób, które w Polsce chciałyby podjąć zatrudnienie na stanowiskach nauczycieli akademickich, powinny być uznane w Polsce za równoważne na zasadach określonych w ustawie.

Ad. 14. Obecnie obowiązujący przepis art. 128 ust. 2 ustawy, dotyczący oceny okresowej nauczycieli akademickich stanowi, że ocena ta „(...) jest dokonywana nie rzadziej niż raz na 4 lata lub na wniosek rektora. W przypadku nieobecności w pracy wynikającej z przebywania na urlopie macierzyńskim, urlopie na warunkach urlopu macierzyńskiego, urlopie ojcowskim, urlopie rodzicielskim, urlopie wychowawczym lub urlopie dla poratowania zdrowia oraz z odbywania służby wojskowej lub służby zastępczej, termin dokonania oceny okresowej ulega przedłużeniu o czas tej nieobecności”. Przepis ten określa również powody nieobecności w pracy, której czasu nie wlicza się do okresu oceny. Z uwagi na rozbieżne interpretacje dotyczące właściwego okresu oceny zachodzi konieczność uzupełnienia katalogu nieobecności w pracy o przebywanie na urlopie bezpłatnym trwającym co najmniej 3 miesiące, pobieranie przez co najmniej 3 miesiące zasiłku chorobowego lub pobierania świadczenia rehabilitacyjnego.

Ad. 15. Polskie podmioty doktoryzujące sygnalizują regularnie trudności przy wydawaniu dyplomów doktorskich w postępowaniach prowadzonych wspólnie z podmiotami zagranicznymi. Zgodnie z przekazywanymi informacjami podmioty zagraniczne niejednokrotnie nie są zainteresowane wydawaniem wspólnych dyplomów i wydają własny dyplom doktorski, niezależnie od wydania przedmiotowego dokumentu przez podmiot polski, na podstawie umowy zawartej między tymi podmiotami.

Ad. 16. Obecne brzmienie art. 182 ust. 6 ustawy nie daje podstaw do wskazania, który pracodawca – w razie jednoczesnego zatrudnienia nauczyciela akademickiego albo pracownika naukowego w więcej niż jednym podmiocie – jest zobowiązany do pokrycia kosztów postępowania awansowego. W związku z powyższym zasadne jest doprecyzowanie obowiązującej regulacji, aby ewentualne spory dotyczące jej stosowania nie musiały być rozstrzygane na drodze sądowej.

Ad. 17. W obowiązującym stanie prawnym (art. 189 ustawy) brak jest jednoznacznie określonej procedury odwoławczej w przypadku odmowy wszczęcia postępowania w sprawie nadania stopnia doktora przez podmiot doktoryzujący.

Ad. 18. Podmioty doktoryzujące regularnie zgłaszają wątpliwości dotyczące obecnego brzmienia art. 190 ust. 4 ustawy, z którego nie wynika jednoznacznie, czy funkcję promotora pomocniczego może pełnić osoba posiadająca stopień doktora habilitowanego lub tytuł profesora.

Ad. 19. Aktualnie przepisy ustawy (art. 191) nie obligują podmiotu doktoryzującego do przeprowadzenia publicznej obrony rozprawy doktorskiej, co może wpływać negatywnie na transparentność procedury awansu naukowego.

Ad. 20. Niejednoznaczność przepisu art. 192 ust. 2 pkt 1 ustawy może sugerować, że promotor (promotorzy, promotor pomocniczy) jest wyznaczany zarówno w postępowaniu wszczętym przez osobę, która ukończyła szkołę doktorską, jak i w przypadku kandydata ubiegającego się o nadanie stopnia doktora w trybie eksternistycznym. W szkole doktorskiej sposób wyznaczania i zmiany promotora (promotorów lub promotora pomocniczego) określa jej regulamin (art. 205 ust. 1 pkt 1 ustawy). Funkcję promotora w ramach szkoły doktorskiej i w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora powinna pełnić ta sama osoba. Niejednoznaczne brzmienie art. 192 ust. 2 pkt 1 ustawy może natomiast prowadzić do takiej interpretacji, zgodnie z którą funkcję promotora w szkole doktorskiej (art. 205 ust. 1 pkt 1 ustawy) oraz promotora w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora (art. 192 ust. 2 pkt 1 ustawy) mogą pełnić dwie różne osoby. Z uwagi na to, że rozprawa doktorska jest przygotowywana w całości w ramach szkoły doktorskiej pod kierunkiem promotora (albo promotorów), a kształcenie kończy się złożeniem rozprawy doktorskiej, brak jest racjonalnych podstaw do powoływania innej, nowej osoby do pełnienia funkcji promotora w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora.

Ad. 21. Zgodnie z art. 202 ust. 4 zdanie pierwsze ustawy w skład komisji przeprowadzającej ocenę śródokresową wchodzi co najmniej jedna osoba posiadająca stopień doktora habilitowanego lub tytuł profesora w dyscyplinie, w której jest przygotowywana rozprawa doktorska, zatrudniona poza podmiotem prowadzącym szkołę doktorską. Wskazane w przepisie dodatkowe wymagania praktycznie wykluczają udział w pracach komisji osób wywodzących się z podmiotów funkcjonujących w zagranicznych systemach szkolnictwa wyższego i nauki, charakteryzujących się innym modelem awansu naukowego, w którym nie przyznaje się stopnia doktora habilitowanego lub tytułu profesora. Jednocześnie, na podstawie art. 190 ust. 5 ustawy, osoby takie mogą pełnić funkcję promotora lub recenzenta rozprawy doktorskiej.

Ad. 22. Art. 203 ust. 1 ustawy zawiera zamknięty katalog obligatoryjnych podstaw skreślenia doktoranta z listy doktorantów, co oznacza, że możliwe jest ono wyłącznie we wskazanych w tym przepisie przypadkach. Jednocześnie ustawa wprowadza określone zakazy dla doktorantów: zatrudnienia w charakterze nauczyciela akademickiego albo pracownika naukowego (ze stosownymi wyjątkami) oraz równoczesnego kształcenia w więcej niż jednej szkole doktorskiej. Brak sankcji za złamanie wskazanych zakazów czyni problematycznym ich egzekwowanie. Podobnie jest z kwestią kary dyscyplinarnej wydalenia ze szkoły doktorskiej. Ustawa nie przewiduje również możliwości skreślenia z listy doktorantów w przypadku niepodjęcia kształcenia w szkole doktorskiej.

Ad. 23. Postępujące umiędzynarodowienie kształcenia doktorantów w Polsce sprawia, że w szkołach doktorskich kształcą się również zagraniczni doktoranci, którzy zostali przyjęci w ramach postępowania rekrutacyjnego. Jednakże kształcenie w polskich szkołach doktorskich odbywają także doktoranci zagranicznych uczelni lub instytucji naukowych realizujący je tylko częściowo, na przykład w ramach wymiany międzynarodowej. Obowiązujące regulacje nie odnoszą się do możliwości wydawania takim doktorantom legitymacji doktoranta, a tym samym do zabezpieczenia ich praw.

Ad. 24. W art. 217 ustawy nie wskazano wprost, czy wniosek o wyznaczenie promotora w przypadku osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora w trybie eksternistycznym może obejmować także promotora pomocniczego, a taką możliwość przewiduje się w art. 190 ust. 1 ustawy.

Ad. 25. Obecnie przepisy ustawy (art. 220 ust. 1) nie wskazują literalnie osoby lub podmiotu uprawnionych do złożenia wniosku o wszczęcie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego. Posłużono się bowiem lingwistyczną konstrukcją bezosobową: „postępowanie wszczyna się na wniosek”.

Ad. 26. W art. 221 ust. 9 ustawy nie przewidziano obligatoryjnie publicznego charakteru kolokwium habilitacyjnego, co może wpływać negatywnie na transparentność procedury.

Ad. 27. Brak jest obecnie regulacji (w art. 224 ustawy) określającej, jaki organ jest właściwy do dokonania rozstrzygnięcia, czy nastąpiło znaczne zwiększenie dorobku naukowego lub artystycznego uprawniające do wcześniejszego wystąpienia z ponownym wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego.

Ad. 28. W obecnym brzmieniu art. 228 ust. 6 ustawy teoretycznie dopuszczalna jest możliwość złożenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, także w przypadku decyzji administracyjnej RDN w sprawie wystąpienia do Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o nadanie wnioskodawcy tytułu profesora. Rozwiązanie takie jest niecelowe.

Ad. 29. Zgodnie z aktualnym brzmieniem art. 228 ust. 8 ustawy RDN nie jest zobligowana do powoływania recenzentów w postępowaniu w sprawie wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy dotyczącej nadania tytułu profesora. Jednakże z uwagi na charakter wniosku (ponownie rozpatrzenie sprawy) należy uznać za zasadne, aby powołanie recenzentów było obligatoryjne. Ponadto aktualna regulacja nie wyklucza możliwości pełnienia w postępowaniu odwoławczym funkcji recenzenta przez osobę, która uczestniczyła w takim charakterze w pierwotnym postępowaniu. W świetle przepisów KPA, stosowanych odpowiednio w zakresie nieuregulowanym w ustawie, osoby występujące w pierwotnym postępowaniu w charakterze recenzenta nie powinny być uwzględniane w kręgu potencjalnych recenzentów w postępowaniu odwoławczym. Przyjęcie innej interpretacji mogłoby skutkować uznaniem przez sądy administracyjne naruszenia zasady dwuinstancyjności postępowania.

Ad. 30. Brak regulacji w zakresie wskazania organu wyższego stopnia w rozumieniu przepisów KPA w stosunku do podmiotów doktoryzujących i habilitujących w sprawach nadawania stopni może prowadzić do ewentualnych sporów kompetencyjnych między podmiotami doktoryzującymi i habilitującymi a RDN, m.in. w przypadku bezczynności lub przewlekłości postępowania prowadzonego przez te podmioty.

Ad. 31. W obowiązującym stanie prawnym zespoły RDN, którym statut tego organu przypisuje istotne zadania, nie mogą podejmować samodzielnych rozstrzygnięć. Na skutek tego szereg obowiązków o charakterze organizacyjno-technicznym, zostało przypisanych Prezydium, co wpływa niekorzystnie na czas wykonywania zadań statutowych przez RDN.

Ad. 32. Aktualnie brak jest na płaszczyźnie ustawowej regulacji przewidującej możliwość powołania Zastępców Przewodniczącego RDN, co może mieć negatywny wpływ na sprawność jej funkcjonowania.

Ad. 33. W obecnym stanie prawnym (art. 240 ustawy) w przypadku wystąpienia szczególnych okoliczności, takich jak śmierć recenzenta, czy też trwały uszczerbek na zdrowiu uniemożliwiający pełnienie przez niego funkcji, konieczne jest ponowne przeprowadzenie losowania nowych recenzentów przez RDN.

Ad. 34. Obecnie właściwy minister może upoważnić dyrektora NAWA jedynie do wydawania decyzji o przyjęciu cudzoziemca na kształcenie w formach wskazanych w art. 323 ust. 1 ustawy, mimo iż realizacja rządowej polityki stypendialnej jest związana zarówno z przyjmowaniem cudzoziemców na kształcenie, jak i gwarantowaniem im bezpłatnego kształcenia oraz stypendium. Tym samym obecne brzmienie przepisów utrudnia realizację polityki stypendialnej, stanowiącej odpowiedź na potrzeby studentów z różnych państw, którzy z różnych powodów znajdują się w sytuacji kryzysowej.

Ad. 35. Katalog cudzoziemców uprawnionych do ubiegania się o stypendium socjalne i o kredyt studencki nie uwzględnia obecnie pracowników migrujących między państwami członkowskimi Unii Europejskiej, co oznacza, iż ww. pracownicy nie są uprawnieni do takich samych przywilejów socjalnych, jak obywatele państwa goszczącego. Może to naruszać zasadę swobodnego przepływu osób na terenie Unii Europejskiej. Prawa dostępu do ww. przywilejów socjalnych są również pozbawieni członkowie rodzin pracowników migrujących, jeżeli mieszkają na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Ad. 36. Aktualnie istnieją wątpliwości interpretacyjne w zakresie możliwości podejmowania studiów podyplomowych i ubiegania się o przyjęcie do szkoły doktorskiej na podstawie zagranicznego dyplomu. Na gruncie obecnego brzmienia

art. 326 ust. 2 ustawy nie jest oczywiste, czy skoro dyplom potwierdzający ukończenie studiów za granicą daje prawo do ubiegania się o nadanie stopnia doktora, to czy daje również prawo do ubiegania się o przyjęcie do szkoły doktorskiej lub do podjęcia studiów podyplomowych.

Ad. 37. Automatyzm uznawania stopni naukowych wynikający z art. 328 ust. 1 ustawy oraz brak konieczności potwierdzenia uznania mogą prowadzić do problemów ze stwierdzaniem równoważności zagranicznych stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki z odpowiednimi polskimi stopniami. W związku z powyższym konieczne jest określenie warunków lub okoliczności, które będą uniemożliwiały uznanie równoważności stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki.

Ad. 38. Przepis art. 430 ust. 1 pkt 2 ustawy umożliwia wydanie przez ministra decyzji administracyjnej nakazującej założycielowi uczelni niepublicznej likwidację tej uczelni w przypadku, gdy zostały jej cofnięte wszystkie pozwolenia na utworzenie studiów. W praktyce występowały przypadki, w których uczelnie niepubliczne utraciły pozwolenia na utworzenie studiów wskutek zdarzeń prawnych innych niż cofnięcie pozwolenia.

W ustawie z dnia 7 lipca 2017 r. o Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1582, z późn. zm.) wymaga zmiany termin złożenia sprawozdania finansowego i sprawozdania z działalności NAWA za poprzedni rok obrotowy. Przypadający na dzień 31 maja termin złożenia sprawozdania finansowego i sprawozdania z działalności NAWA jest zbyt długi, aby ocena jej działalności za poprzedni rok mogła mieć wpływ na decyzje finansowe i programowe w kolejnym roku budżetowym.

W ustawie z dnia 3 lipca 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce wymaga doprecyzowania art. 179 ust. 7, ponieważ jego dotychczasowe brzmienie nie wskazuje wprost, czy wniosek o wyznaczenie promotora rozprawy doktorskiej złożony przez uczestnika studiów doktoranckich rozpoczętych przed rokiem akademickim 2019/2020 może obejmować także promotora pomocniczego. Obecna regulacja wskazuje literalnie na promotora lub promotorów, co jest niespójne z art. 190 ust. 1 ustawy.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Rekomendowanym rozwiązaniem jest wprowadzenie omówionych poniżej zmian w ustawie, w ustawie z dnia 7 lipca 2017 r. o Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej oraz w ustawie z dnia 3 lipca 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

1. Proponowane w art. 8 ust. 1 ustawy rozszerzenie katalogu przepisów, których nie stosuje się do uczelni i wyższych seminariów duchownych prowadzonych przez kościoły i inne związki wyznaniowe, z wyjątkiem Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, o art. 180 ustawy zapewni jednoznaczne rozstrzygnięcie dotychczasowych rozbieżności interpretacyjnych. Oczekiwany efekt planowanej interwencji jest zapewnienie jednolitości postępowania w sprawach uwierzytelniania dokumentów wydawanych przez uczelnie.

2. W projektowanym art. 19 ust. 3 ustawy proponuje się rozwiązanie, zgodnie z którym w posiedzeniach rady uczelni będzie uczestniczył z głosem doradczym przedstawiciel każdego związku zawodowego działającego w uczelni. Udział przedstawicieli związków zawodowych w posiedzeniach rady uczelni umożliwi uwzględnienie ich stanowiska przy podejmowaniu przez ten organ rozstrzygnięć, a w efekcie wzmocni realizację art. 33 ustawy, zgodnie z którym rozstrzygnięcia organów uczelni nie mogą naruszać uprawnień związków zawodowych wynikających z ustaw.

3. Propozycja dodania ust. 5a w art. 20 ustawy ma na celu ograniczenie możliwości odwołania członka rady uczelni wyłącznie do przypadku, gdy wszczęto przeciwko niemu postępowanie karne z oskarżenia publicznego o przestępstwo umyślne lub postępowanie o umyślne przestępstwo skarbowe albo gdy zaprzestał spełniać warunek określony w art. 20 ust. 3 ustawy, zgodnie z którym członkostwa w radzie uczelni nie można łączyć z pełnieniem funkcji organu tej lub innej uczelni, członkostwem w radzie innej uczelni ani zatrudnieniem w administracji publicznej.

4. W art. 25 ustawy proponuje się zmianę brzmienia ust. 4 polegającą na zastąpieniu wyrazu „powołania” wyrazem „wyboru”. Takie rozwiązanie ma na celu uspołnienie regulacji z brzmieniem ust. 1, zgodnie z którym skład kolegium elektorów w uczelni publicznej oraz tryb wyboru jego członków określa statut, przy czym nie mniej niż 20% składu stanowią studenci i doktoranci, a także z art. 30 ust. 3 ustawy, który stanowi, że tryb wyboru do senatu studenta i doktoranta oraz okres ich członkostwa w senacie określa odpowiednio regulamin samorządu studenckiego i regulamin samorządu doktorantów. Pozwoli to na wyeliminowanie pojawiających się wątpliwości interpretacyjnych, dotyczących możliwości określenia na poziomie statutu uczelni trybu wyboru do kolegium elektorów przedstawicieli studentów i doktorantów. Zgodnie ze zmienionym przepisem tryb wyboru studentów i doktorantów do kolegium elektorów, podobnie jak tryb wyboru studentów i doktorantów do senatu, będzie określany odpowiednio w regulaminie samorządu studenckiego i w regulaminie samorządu doktorantów.

5. W projektowanym art. 28 ust. 5 ustawy proponuje się rozwiązanie umożliwiające powierzenie realizacji zadania, o którym mowa w art. 28 ust. 1 pkt 11 ustawy, tj. ustalania programu studiów, studiów podyplomowych i kształcenia specjalistycznego, innemu określönemu w statucie organowi uczelni. Zgodnie z proponowanym przepisem we właściwości senatu pozostanie uchwalanie efektów uczenia się, które są jednym z najistotniejszych elementów programu studiów,

studiów podyplomowych i kształcenia specjalistycznego. Proponowana zmiana jest zgodna z postulatami Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich oraz uczelni i pozwoli na odciążenie senatu.

6. W celu ujednoczenia w poszczególnych uczelniach zasad głosowania w sprawach nadawania stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki, określonych w art. 31 ust. 4 ustawy, proponuje się rozciągnięcie tych zasad na organy inne niż senat, właściwe do nadawania tych stopni i wskazane w statutach uczelni.

7. Ze względu na brak przepisów, które zabezpieczyłyby dokumentację przebiegu kształcenia w szkole doktorskiej w przypadku likwidacji uczelni, proponuje się zmianę art. 36 ust. 18 i art. 46 ust. 12 ustawy przez dodanie w nich wyrazów „dokumentację kształcenia w szkole doktorskiej”. Pozwoli to na zabezpieczenie tej dokumentacji w przypadku likwidacji uczelni.

8. W art. 37 ust. 3 ustawy proponuje się zmianę brzmienia pkt 6, w wyniku której ewidencja uczelni niepublicznych obejmie „informację o postawieniu uczelni w stan likwidacji” zamiast „informacji o ostatecznej decyzji w sprawie likwidacji uczelni”. Rozwiązanie to umożliwi podawanie w ewidencji precyzyjnej informacji o sytuacji uczelni postawionej w stan likwidacji na skutek różnych zdarzeń prawnych, innych niż decyzja administracyjna, np. uchwały spółki czy aktu woli założyciela. Nowe brzmienie przepisu umożliwi ujawnienie w ewidencji uczelni wszystkich przyczyn postawienia uczelni w stan likwidacji.

9. Zmiana art. 67 ustawy polega na wprowadzeniu regulacji wskazującej na możliwość – w przypadkach i na warunkach określonych w regulaminie studiów – zaliczenia studentowi przez uczelnię, na jego wniosek, czynności wykonywanych przez niego w ramach zatrudnienia, stażu lub wolontariatu na poczet praktyk zawodowych, jeżeli czynności te umożliwiły uzyskanie efektów uczenia się określonych w programie studiów dla praktyk zawodowych. Dzięki proponowanej regulacji uczelnie uzyskają jednoznaczną podstawę do określania w swoich przepisach warunków zaliczania na poczet praktyk zawodowych czynności wykonywanych przez studenta w ramach zatrudnienia, stażu lub wolontariatu, o ile uzyskane w ich wyniku efekty uczenia się będą odpowiadać efektom uczenia się określonym dla praktyki zawodowej w programie studiów. Kluczowe dla zaliczenia praktyki zawodowej będą zatem wiedza, umiejętności i kompetencje, które student osiągnął w trakcie wykonywanych czynności i ich weryfikacja. Decyzja w sprawie możliwości zaliczenia studentowi tych czynności na poczet praktyk zawodowych określonych w programie studiów będzie należała do władz uczelni, a przypadki i warunki jej zaliczania będą określane w regulaminie studiów.

10. Zmiana art. 74 ustawy ma na celu uregulowanie kwestii wydawania legitymacji studenckich studentom zagranicznych uczelni odbywającym część studiów w polskich uczelniach. Dodawany w art. 74 ustawy ust. 4a jednoznacznie przesądzi tę kwestię, wprowadzając obowiązek wydania studentowi zagranicznej uczelni odbywającemu część studiów w Polsce legitymacji studenckiej.

11. Propozycja zmiany art. 87 ust. 2 ustawy ma na celu ujednoczenie w skali kraju kryterium dochodowego uprawniającego studenta do ubiegania się o stypendium socjalne oraz zwiększenie jego wysokości. Dzięki zaproponowanej zmianie wszyscy studenci, w przypadku których wysokość miesięcznego dochodu na osobę w rodzinie nie przekracza 1,6 sumy kwot określonych w art. 5 ust. 1 i art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, będą uprawnieni do ubiegania się o stypendium socjalne (obecnie kwota ta wynosi 1051,7 zł, a po zmianie wyniesie 1294,4 zł). Ujednoczenie w skali kraju kryterium dochodowego uprawniającego do stypendium socjalnego z jednoczesnym jego podwyższeniem zwiększy dostępność wsparcia finansowanego dla studentów z rodzin w trudnej sytuacji materialnej. Zakłada się, że wzrośnie liczba studentów uprawnionych do stypendium socjalnego. Wprowadzenie jednolitego progu dochodu dla wszystkich uczelni będzie ponadto skutkowało uproszczeniem zasad podziału środków finansowych przeznaczonych na dotacje podmiotowe na świadczenia dla studentów i zmniejszeniem obowiązków sprawozdawczych uczelni.

12. Zmiana w art. 88 ustawy polega na doprecyzowaniu regulacji odnoszących się do zaświadczeń, którymi musi legitymować się student ubiegający się o stypendium socjalne, w przypadku gdy dochód na osobę w jego rodzinie nie przekracza kwoty określonej w art. 8 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. W celu wyeliminowania wątpliwości dotyczących stosowania art. 88 ust. 4 i 5 ustawy oraz ułatwienia studentom ubiegającym się o stypendium socjalne kompletowania odpowiedniej dokumentacji, a tym samym skrócenia procedury rozpatrywania wniosków o stypendium socjalne, projekt przewiduje, że do wniosku o przyznanie stypendium socjalnego student będzie dołączał zaświadczenie o korzystaniu ze świadczeń z pomocy społecznej przez niego lub członków jego rodziny w roku złożenia wniosku, wydane przez ośrodek pomocy społecznej albo centrum usług społecznych, czym potwierdzi trudną sytuację materialną. W efekcie obowiązek dostarczenia zaświadczenia zostanie ograniczony wyłącznie do studentów, którzy aktualnie korzystają ze wsparcia z pomocy społecznej. W przypadku pozostałych studentów wystarczające będzie udokumentowanie źródeł utrzymania rodziny zgodnie z regulaminem świadczeń dla studentów. Zmiana ta wyeliminuje zatem obowiązek występowania do ośrodków pomocy społecznej o wydanie stosownego zaświadczenia przez studentów niekorzystających ze wsparcia przysługującego na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Dodatkowo uprości procedurę przyznania stypendium socjalnego zarówno po stronie studenta, jak i uczelni oraz – przez

znaczące zmniejszenie liczby studentów występujących o wydanie zaświadczenia – odciążą ośrodki pomocy społecznej i centra usług społecznych.

13. Zmiana art. 116 ustawy polegająca na dodaniu ust. 3a ma na celu wsparcie procesu umiędzynarodowienia polskich uczelni, w szczególności ułatwienie mobilności kadry akademickiej. Osoby, które uzyskały stopnie naukowe (stopnie w zakresie sztuki) lub tytuł zawodowy za granicą, będą mogły podejmować zatrudnienie na stanowiskach nauczycieli akademickich. Propozycja wprowadzenia mechanizmu umożliwiającego odstąpienie od konieczności spełniania wymagań określonych dla tych stanowisk pozwoli na łatwiejsze zatrudnianie ww. osób w polskich uczelniach. Niejednokrotnie bowiem osoby, które posiadają zagraniczne tytuły zawodowe lub stopnie naukowe (stopnie w zakresie sztuki), są uznanymi naukowcami, których zatrudnienie w uczelni byłoby pożądane ze względu na ich wiedzę i doświadczenie. Konsekwencją tej zmiany jest potrzeba uzupełnienia odesłania zawartego w art. 438 ust. 4 i art. 439 ust. 5 ustawy.

14. Propozycja zmiany art. 128 ust. 2 ustawy polegająca na uzupełnieniu katalogu nieobecności w pracy nauczyciela akademickiego o przebywanie na urlopie bezpłatnym trwającym co najmniej 3 miesiące, pobieranie przez co najmniej 3 miesiące zasiłku chorobowego lub pobieranie świadczenia rehabilitacyjnego będzie skutkowałą przesunięciem terminu dokonania oceny okresowej nauczyciela akademickiego. Długotrwała nieobecność w pracy wynikająca ze wskazanych powodów powinna być potraktowana na równi z innymi przypadkami wymienionymi już obecnie w art. 128 ust. 2 ustawy.

15. W zakresie wydawania dyplomów doktorskich w postępowaniach prowadzonych wspólnie z podmiotami zagranicznymi proponuje się, aby umowa mogła przewidywać, iż każdy podmiot zagraniczny wyda własny dyplom doktorski. Równocześnie w odniesieniu do podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki funkcjonujących na gruncie krajowym obowiązywać będzie nadal wynikająca z art. 179 ust. 2 ustawy zasada wydawania jednego dyplomu – wspólnego albo wydanego przez jeden z tych podmiotów, wskazany w umowie. Proponowana zmiana polega na umożliwieniu wydania więcej niż jednego dyplomu doktorskiego w przypadku, gdy proces nadawania stopnia doktora odbywa się z udziałem podmiotu zagranicznego.

16. W kwestii określenia podmiotu zobowiązanego do pokrycia kosztów postępowania awansowego – w przypadku jednoczesnego zatrudnienia nauczyciela akademickiego albo pracownika naukowego w więcej niż jednym podmiocie – proponuje się, aby koszty postępowania ponosił podmiot będący podstawowym miejscem pracy tego nauczyciela albo pracownika (art. 182 ustawy).

17. Wskazanie, że na postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania w sprawie nadania stopnia doktora przysługuje zażalenie do RDN, pozwoli usunąć wątpliwości kompetencyjne w zakresie właściwego organu odwoławczego (przez doprecyzowanie art. 189).

18. Określenie minimalnych kryteriów formalnych wymaganych do pełnienia funkcji promotora, w szczególności promotora pomocniczego, pozwoli usunąć wątpliwości dotyczące możliwości sprawowania tych funkcji przez osoby legitymujące się kwalifikacjami wyższymi niż wymagane (art. 190 ust. 4).

19. Wprowadzenie obligatoryjności publicznego charakteru obrony rozprawy doktorskiej stanowi rozwiązanie o charakterze projakościowym, a przede wszystkim ma na celu zwiększenie transparentności postępowania w sprawie nadania stopnia doktora (art. 191). Z oczywistych względów jawność obrony rozprawy doktorskiej nie będzie dotyczyła rozpraw, których przedmiot jest objęty tajemnicą prawnie chronioną.

20. Zmiana brzmienia art. 192 ust. 2 pkt 1 ustawy, zgodnie z którą senat (w uczelni) albo rada naukowa (w instytucie naukowym Polskiej Akademii Nauk, w instytucie badawczym albo w instytucie międzynarodowym) określi sposób wyznaczania i zmiany promotora, promotorów lub promotora pomocniczego w trybie eksternistycznym, pozwoli jednoznacznie odróżnić tę procedurę od procedury wyznaczania i zmiany promotora, promotorów lub promotora pomocniczego w ramach szkoły doktorskiej, co zostało uregulowane w odrębnym przepisie, tj. w art. 205 ust. 1 pkt 1 ustawy.

21. Proponuje się dokonanie zmiany art. 202 ust. 4 zdanie pierwsze ustawy, polegającej na dodaniu odesłania do art. 190 ust. 5, w którym jest mowa o pracownikach zagranicznej uczelni lub instytucji naukowej, których osiągnięcia zostały uznane za znaczące w zakresie zagadnień naukowych, których dotyczy rozprawa doktorska. W efekcie członkiem komisji przeprowadzającej ocenę śródkresową doktoranta będzie mogła zostać osoba wywodząca się z zagranicznego systemu szkolnictwa wyższego i nauki, charakteryzującego się innym modelem awansu naukowego, w którym nie nadaje się stopnia doktora habilitowanego lub tytułu profesora, o ile osoba ta będzie posiadała odpowiednie kompetencje do przeprowadzenia tej oceny. Osoba taka będzie mogła zostać członkiem komisji przeprowadzającej ocenę śródkresową, do którego odnoszą się dodatkowe wymagania, a więc w miejsce osoby posiadającej stopień doktora habilitowanego lub tytuł profesora.

22. W celu poszerzenia katalogu obligatoryjnych podstaw skreślenia z listy doktorantów (art. 203 ustawy) proponuje się dodanie następujących przypadków: niepodjęcie kształcenia, naruszenie zakazu jednoczesnego kształcenia w więcej niż jednej szkole doktorskiej, ukaranie karą dyscyplinarną wydalenia ze szkoły doktorskiej oraz naruszenie zakazu zatrudnienia w charakterze nauczyciela akademickiego albo pracownika naukowego, z uwzględnieniem wyjątków określonych w art. 209 ust. 10 ustawy. Dodatkowo proponuje się – w przypadkach naruszenia zakazu zatrudnienia albo zakazu równoczesnego kształcenia w więcej niż jednej szkole doktorskiej – wprowadzenie zobowiązania do wezwania doktoranta w celu złożenia,

w terminie nie krótszym niż 14 dni, potwierdzenia rezygnacji odpowiednio z kształcenia w innej szkole doktorskiej lub z zatrudnienia jako nauczyciel akademicki albo pracownik naukowy.

23. W zakresie zapewnienia praw doktorantom zagranicznych uczelni lub instytucji naukowych odbywającym część kształcenia w Polsce proponuje się dodanie ust. 5 w art. 208 ustawy umożliwiającego wydawanie im legitymacji doktoranta. W konsekwencji proponuje się również zmienić art. 214 ustawy w taki sposób, aby określenie „doktorant” zastąpić określeniem „osoba legitymująca się legitymacją doktoranta” – w kontekście ulg w opłatach za przejazdy publicznymi środkami komunikacji miejskiej.

24. Rozszerzenie w art. 217 ustawy katalogu promotorów, którzy mogą zostać wyznaczeni w przypadku rozprawy doktorskiej przygotowywanej w trybie eksternistycznym, o promotora pomocniczego uspołni ten przepis z art. 190 ust. 1 ustawy.

25. Jednoznaczne wskazanie w art. 220 ust. 1 ustawy osoby uprawnionej do złożenia wniosku o wszczęcie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego ma na celu doprecyzowanie aktualnie obowiązującego przepisu.

26. Wprowadzenie w art. 221 ust. 9 ustawy obligatoryjności publicznego charakteru kolokwium habilitacyjnego stanowi rozwiązanie o charakterze projakościowym, a przede wszystkim ma na celu zwiększenie transparentności postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego. Analogicznie jak w przypadku obrony rozprawy doktorskiej jawność kolokwium habilitacyjnego nie będzie dotyczyła kolokwium w zakresie osiągnięć, których przedmiot jest objęty tajemnicą prawnie chronioną.

27. W zakresie art. 224 ustawy uszczegółowiono sposób postępowania w sprawie skrócenia terminu wystąpienia z ponownym wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego. Zaproponowano, aby postanowienie w przedmiotowym zakresie wydawała RDN, która – z uwagi na skład osobowy i usytuowanie w systemie prawnoinstytucjonalnym – jest właściwa do dokonywania rozstrzygnięć w analizowanym zakresie.

28. Zmiana brzmienia art. 228 ust. 6 ustawy pozwoli wyeliminować wątpliwość, czy wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy może odnosić się także do pozytywnej decyzji administracyjnej RDN, tj. decyzji w sprawie wystąpienia do Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o nadanie wnioskodawcy tytułu profesora.

29. Zmiany dokonane w art. 228 ust. 8 ustawy służą zharmonizowaniu przepisów ustawy z art. 24 § 1 pkt 4 KPA, zgodnie z którym pracownik organu administracji publicznej podlega wyłączeniu od udziału w postępowaniu w sprawie, w której był świadkiem lub biegłym. W efekcie proponowanej zmiany osoby występujące w charakterze recenzenta w pierwotnym postępowaniu w sprawie nadania tytułu profesora nie będą uwzględniane w kręgu potencjalnych recenzentów w postępowaniu w sprawie wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, w której została wydana decyzja o odmowie wystąpienia do Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o nadanie tytułu profesora.

30. Wprowadzenie w art. 232 ustawy regulacji, w myśl której RDN jest organem wyższego stopnia w rozumieniu przepisów KPA w stosunku do podmiotów doktoryzujących i habilitujących w sprawach nadawania stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki, pozwoli uniknąć w przyszłości ewentualnych sporów kompetencyjnych między podmiotami doktoryzującymi i habilitującymi a RDN m.in. w przypadku bezczynności lub przewlekłości postępowania prowadzonego przez te podmioty.

31. Zmiana w art. 235 ust. 2 ustawy ma na celu usprawnienie funkcjonowania RDN przez odciążenie przewodniczącego oraz prezydium w zakresie zadań o charakterze organizacyjno-technicznym (wyznaczanie składów komisji habilitacyjnych i recenzentów w postępowaniach w sprawie nadania tytułu profesora).

32. W zakresie wyodrębnienia w art. 235 ust. 3 ustawy funkcji zastępcy przewodniczącego RDN należy wskazać, iż zapewni ona sprawne działanie organu, szczególnie w przypadku braku możliwości czasowego pełnienia funkcji przez przewodniczącego Rady.

33. Zmiana zaproponowana w art. 240 ustawy polega na zastąpieniu losowania recenzentów przez RDN (spośród kandydatów wskazanych przez zespół RDN) losowaniem kolejności kandydatów. Nowa procedura umożliwi w szczególnych i obiektywnie uzasadnionych okolicznościach sprawną zmianę recenzenta (przez dobór kolejnego z listy), bez konieczności przeprowadzania ponownego losowania.

34. Zmiana zaproponowana w art. 323 ust. 3 ustawy polega na rozszerzeniu zakresu upoważnienia właściwego ministra dla dyrektora NAWA o wydawanie decyzji o przyznaniu stypendium i decyzji o zwolnieniu z opłat za usługi edukacyjne, co pozwoli na wydawanie powiązanych ze sobą decyzji (o przyjęciu na kształcenie, o przyznaniu stypendium i o zwolnieniu z opłat) przez jeden, upoważniony organ. Pozwoli to na wyposażenie dyrektora NAWA w instrument realizacji aktywnej polityki stypendialnej, adresowanej do studentów, którzy znajdują się w sytuacjach kryzysowych.

35. Dodanie w art. 324 ustawy ust. 3a ma na celu włączenie pracowników migrujących między państwami członkowskimi Unii Europejskiej i członków ich rodzin, jeżeli mieszkają na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, do katalogu cudzoziemców

uprawnionych do ubiegania się o stypendium socjalne i o kredyt studencki, przez co umożliwi realizację polityki europejskiej w zakresie swobodnego przepływu osób.

36. Zmiana art. 326 ust. 2 ustawy w sposób jednoznacznie wskazujący, że zagraniczny dyplom uprawnia do ubiegania się o przyjęcie do szkoły doktorskiej i do podejmowania studiów podyplomowych, pozwoli na uniknięcie wątpliwości interpretacyjnych oraz ujednolicenie postępowania w sprawie przyjęcia kandydatów do szkół doktorskich i na studia podyplomowe.

37. Dodanie w art. 328 ustawy ust. 3a ma na celu wskazanie warunków lub okoliczności, w których nie jest możliwe stwierdzenie równoważności zagranicznych stopni naukowych (stopni w zakresie sztuki). Nastąpi to, gdy instytucja, która nadała dany stopień, nie działa w systemie szkolnictwa wyższego i nauki żadnego państwa lub gdy w rozumieniu przepisów prawa wewnętrznego państwa, w którego systemie szkolnictwa wyższego i nauki działa ta instytucja, w dniu nadania tego stopnia nie posiadała uprawnień do nadawania stopni naukowych lub stopni w zakresie sztuki, a także gdy kształcenie prowadzące do uzyskania tego stopnia albo część tego kształcenia realizowano niezgodnie z przepisami państwa, w którym kształcenie to było prowadzone. Analogiczna do zaproponowanej regulacja jest aktualnie przewidziana w art. 326 ust. 3 ustawy w odniesieniu do dyplomu ukończenia studiów za granicą.

38. Zmiana art. 430 ust. 1 pkt 2 ustawy umożliwi ministrowi nakazanie likwidacji uczelni niepublicznej, która utraciła wszystkie pozwolenia na utworzenie studiów na skutek różnych zdarzeń prawnych.

W ustawie z dnia 7 lipca 2017 r. o Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej proponuje się zmianę art. 29 polegającą na przesunięciu terminu złożenia rocznego sprawozdania finansowego i sprawozdania z działalności NAWA za poprzedni rok obrotowy z dnia 31 maja na dzień 31 marca. Usprawni to proces podejmowania przez ministra decyzji finansowych i programowych dotyczących NAWA w kolejnym roku budżetowym. Warto również nadmienić, że agencje wykonawcze, tj. Narodowe Centrum Nauki oraz Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, składają analogiczne sprawozdania do końca pierwszego kwartału danego roku.

Nowe brzmienie art. 179 ust. 7 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce poszerzające możliwość sprawowania opieki promotorskiej w przypadku uczestnika studiów doktoranckich o promotora pomocniczego (we współpracy z głównym promotorem) dostosuje przedmiotową regulację do art. 190 ust. 1 ustawy.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Przedmiot regulacji stanowi domenę prawa krajowego. Z uwagi na zakres rozwiązań objętych projektowaną nowelizacją odstąpiono od analizy porównawczej z regulacjami obowiązującymi w innych państwach. Ministerstwo Edukacji i Nauki nie posiada danych dotyczących rozwiązań stosowanych w innych państwach UE, EOG czy EFTA w zakresie wydawania przez uczelnie legitymacji studenckich studentom polskich uczelni, odbywającym część studiów w zagranicznych uczelniach, jak również wydawania przez podmioty kształcące doktorantów legitymacji doktoranckich polskim doktorantom odbywającym część kształcenia w zagranicznych szkołach, a także w zakresie udogodnień przy zatrudnianiu nauczycieli akademickich będących obywatelami innych krajów.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
podmioty (uczelnie, instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk, instytuty badawcze, międzynarodowe instytuty naukowe) posiadające uprawnienia do nadawania stopnia doktora	364	Zintegrowany System Informacji o Szkolnictwie Wyższym i Nauce POL-on	– zmiana sposobu procedowania postępowań w sprawie nadania stopnia doktora (obligatoryjność publicznej obrony rozprawy doktorskiej), – zmiana zasad głosowania w sprawach nadawania stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki w przypadku organów innych niż senat (rad dyscyplin itp.), – zmiana zasad wydawania dyplomów doktorskich w postępowaniach w sprawie nadania stopnia doktora prowadzonych z udziałem podmiotu zagranicznego, – doprecyzowanie zasad ponoszenia kosztów postępowania w sprawie nadania stopnia doktora w przypadku nauczyciela akademickiego albo pracownika naukowego zatrudnionego równocześnie w więcej niż jednym podmiocie

podmioty (uczelnie, instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk, instytuty badawcze, międzynarodowe instytuty naukowe) posiadające uprawnienia do nadawania stopnia doktora habilitowanego	273
osoby ubiegające się o nadanie stopnia doktora	3135 postępowań w sprawie nadania stopnia doktora posiadających status „w toku”
osoby ubiegające się o nadanie stopnia doktora habilitowanego	605 postępowań w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego posiadających status „w toku”
osoby ubiegające się o nadanie tytułu profesora	607 postępowań w sprawie nadania tytułu profesora posiadających status „w toku”
szkoły doktorskie	145, z tego 123 – prowadzone samodzielnie i 22 – prowadzone wspólnie

<ul style="list-style-type: none"> – zmiana sposobu procedowania postępowań w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego (kolokwium habilitacyjne o charakterze publicznym), – zmiana zasad głosowania w sprawach nadawania stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki w przypadku organów innych niż senat (rad dyscyplin itp.), – doprecyzowanie zasad ponoszenia kosztów postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w przypadku nauczyciela akademickiego albo pracownika naukowego zatrudnionego równocześnie w więcej niż jednym podmiocie
<ul style="list-style-type: none"> – zmiana zasad procedowania postępowań w sprawie nadania stopnia doktora (obrona rozprawy doktorskiej o charakterze publicznym), – zmiana zasad wydawania dyplomów doktorskich w postępowaniach w sprawie nadania stopnia doktora prowadzonych z udziałem podmiotu zagranicznego (możliwość otrzymania więcej niż jednego dyplomu)
<ul style="list-style-type: none"> – zmiana zasad procedowania postępowań w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego (kolokwium habilitacyjne o charakterze publicznym), – doprecyzowanie zasad występowania z ponownym wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w przypadku znacznego zwiększenia dorobku naukowego lub artystycznego
usprawnienie postępowania dzięki zmianie zasad wyłaniania recenzentów w postępowaniach wszczętych na wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy, w której została wydana decyzja RDN o odmowie wystąpienia do Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o nadanie tytułu profesora
<ul style="list-style-type: none"> – zabezpieczenie dokumentacji kształcenia w przypadku ewentualnej likwidacji podmiotu prowadzącego szkołę doktorską, – poszerzenie katalogu przypadków, w których następuje skreślenie z listy doktorantów, – umożliwienie powoływania w skład komisji dokonującej oceny śródkresowej doktoranta osób będących pracownikami zagranicznej uczelni lub instytucji naukowej, nieposiadających odpowiedników polskiego stopnia naukowego albo stopnia w zakresie sztuki lub tytułu profesora, lecz posiadających znaczące osiągnięcia,

			<ul style="list-style-type: none"> – umożliwienie wydawania legitymacji doktoranta zagranicznym doktorantom odbywającym część kształcenia w Polsce
doktoranci kształcący się w szkołach doktorskich	11 940		<ul style="list-style-type: none"> – zabezpieczenie dokumentacji kształcenia w przypadku ewentualnej likwidacji podmiotu prowadzącego szkołę doktorską, – skreślenie z listy doktorantów w przypadku naruszenia zakazu jednoczesnego kształcenia w więcej niż jednej szkole doktorskiej, ukarania karą dyscyplinarną wydalenia ze szkoły doktorskiej oraz naruszenia zakazu zatrudnienia w charakterze nauczyciela akademickiego albo pracownika naukowego
doktoranci zagraniczni odbywający częściowo kształcenie w polskich szkołach doktorskich	brak danych		<ul style="list-style-type: none"> – możliwość otrzymania legitymacji doktoranta, – możliwość uzyskania ulgi w opłatach za przejazdy publicznymi środkami komunikacji miejskiej
pracownicy zagranicznych uczelni lub instytucji naukowych, których osiągnięcia zostały uznane za znaczące w zakresie zagadnień naukowych, których dotyczy rozprawa doktorska	brak danych		możliwość wejścia w skład komisji dokonującej oceny śródkresowej
uczelnie	425		<ul style="list-style-type: none"> – usprawnienie funkcjonowania uczelni i ich organów oraz odbiurokratyzowanie ich działalności, – konieczność dostosowania regulaminu świadczeń dla studentów do znowelizowanych przepisów
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk, instytuty badawcze i międzynarodowe instytuty naukowe, prowadzące studia doktoranckie rozpoczęte przed rokiem akademickim 2019/2020	53	dane własne Ministerstwa Edukacji i Nauki	konieczność dostosowania regulaminu świadczeń dla doktorantów do znowelizowanych przepisów
Studenci (w tym otrzymujący stypendium socjalne)	1 208 830 (stan na dzień 16.03.2022 r.) 79 395 (według stanu na dzień 31.12.2020 r.)	Zintegrowany System Informacji o Szkolnictwie Wyższym i Nauce POL-on Publikacja Głównego Urzędu Statystycznego „Szkolnictwo wyższe i jego finanse w 2020 roku”	<ul style="list-style-type: none"> – możliwość ubiegania się o zaliczenie czynności wykonywanych w ramach zatrudnienia, stażu lub wolontariatu na poczet praktyk zawodowych, – możliwość ubiegania się o stypendium socjalne większej grupy studentów, – ułatwienie kompletowania dokumentów potwierdzających trudną sytuację materialną
studenci uczelni zagranicznych odbywający część studiów w Polsce	ok. 18 000	dane własne Ministerstwa Edukacji i Nauki	możliwość otrzymania legitymacji studenckiej

doktoranci kształcący się na studiach doktoranckich rozpoczętych przed rokiem akademickim 2019/2020	15 263	Zintegrowany System Informacji o Szkolnictwie Wyższym i Nauce POL-on (stan na dzień 16.03.2022 r.)	<ul style="list-style-type: none"> – możliwość ubiegania się o stypendium socjalne większej grupy doktorantów, – ułatwienie kompletowania dokumentów potwierdzających trudną sytuację materialną
nauczyciele akademicy	97 930	Zintegrowany System Informacji o Szkolnictwie Wyższym i Nauce POL-on	<ul style="list-style-type: none"> – skrócenie procesu przyjmowania do pracy nauczycieli akademickich, którzy uzyskali stopnie naukowe (stopnie w zakresie sztuki) lub tytuł zawodowy za granicą, – wydłużenie terminu dokonania oceny okresowej nauczyciela akademickiego o długotrwałą nieobecność w pracy trwającą co najmniej 3 miesiące
RDN	1	ustawa	<ul style="list-style-type: none"> – nowe zasady wyłaniania recenzentów w postępowaniach wszczętych na wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy, w której została wydana decyzja RDN o odmowie wystąpienia do Prezydenta RP o nadanie tytułu profesora, – rozpatrywanie wniosków o wyrażenie zgody na skrócenie okresu na wystąpienie z ponownym wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w przypadku znacznego zwiększenia dorobku naukowego lub artystycznego, – przyznanie statusu organu wyższego stopnia w rozumieniu przepisów KPA w stosunku do podmiotów doktoryzujących i habilitujących w sprawach nadawania stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki, – usprawnienie działania RDN przez odciążenie przewodniczącego i prezydium w zakresie zadań o charakterze organizacyjno-technicznym (wyznaczanie składów komisji habilitacyjnych i recenzentów w postępowaniach w sprawie nadania tytułu profesora) na rzecz zespołów RDN, – zmiana zasad wyznaczania przez RDN recenzentów w postępowaniach awansowych
NAWA	1	ustawa	<ul style="list-style-type: none"> – umożliwienie dyrektorowi NAWA wydawania decyzji w sprawie przyznania studentowi będącemu cudzoziemcem stypendium i zwolnienia z opłat za usługi edukacyjne, – skrócenie terminu na złożenie rocznego sprawozdania finansowego i sprawozdania z działalności NAWA za poprzedni rok obrotowy

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt ustawy zostanie przekazany do opiniowania i konsultacji publicznych na okres 21 dni.

W ramach opiniowania projekt ustawy otrzymały następujące podmioty:

- 1) Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich;
- 2) Konferencja Rektorów Uniwersytetów Polskich;

- 3) Konferencja Rektorów Polskich Uczelni Technicznych;
- 4) Konferencja Rektorów Akademickich Uczelni Medycznych;
- 5) Konferencja Rektorów Uczelni Artystycznych;
- 6) Konferencja Rektorów Uczelni Pedagogicznych;
- 7) Konferencja Rektorów Zawodowych Szkół Polskich;
- 8) Konferencja Rektorów Publicznych Uczelni Zawodowych;
- 9) Konferencja Polonistyk Uniwersyteckich;
- 10) Konferencja Dziekanów Wydziałów Przyrodniczych Uniwersytetów Polskich;
- 11) Rada Główna Instytutów Badawczych;
- 12) Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego;
- 13) Rada Doskonałości Naukowej;
- 14) Komitet Polityki Naukowej;
- 15) Polska Akademia Nauk;
- 16) Krajowa Reprezentacja Doktorantów;
- 17) Parlament Studentów Rzeczypospolitej Polskiej;
- 18) Komisja Ewaluacji Nauki;
- 19) Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej;
- 20) Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność”;
- 21) Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych;
- 22) Forum Związków Zawodowych.

W ramach konsultacji publicznych projekt ustawy otrzymały następujące podmioty:

- 1) Polska Komisja Akredytacyjna;
- 2) Rada Młodych Naukowców;
- 3) Polska Akademia Umiejętności;
- 4) Fundacja na rzecz Nauki Polskiej;
- 5) „Obywatele Nauki”;
- 6) Krajowa Sekcja NSZZ „Solidarność” Polskiej Akademii Nauk;
- 7) Związek Zawodowy Pracowników PAN;
- 8) Krajowa Sekcja Nauki NSZZ „Solidarność”;
- 9) Rada Szkolnictwa Wyższego i Nauki Związku Nauczycielstwa Polskiego;
- 10) Komitet Kryzysowy Humanistyki Polskiej;
- 11) Narodowe Centrum Badań i Rozwoju;
- 12) Narodowe Centrum Nauki;
- 13) Ośrodek Przetwarzania Informacji – Państwowy Instytut Badawczy.

Projekt ustawy został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministra Edukacji i Nauki zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248).

Projekt ustawy został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348).

Wyniki opiniowania i konsultacji publicznych zostaną omówione po ich zakończeniu.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2021 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródła finansowania	<p>Wejście w życie projektowanej ustawy nie będzie miało wpływu na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego. Projektowana zmiana art. 87 ust. 2 ustawy nie wywołuje skutków finansowych dla budżetu państwa. Nie jest planowane zwiększenie wydatków budżetu państwa na świadczenia dla studentów w związku z projektowaną regulacją. Koszty zakładanej większej liczby stypendiów socjalnych zostaną pokryte ze środków planowanych w każdym roku w budżecie państwa na świadczenia dla studentów (tj. stypendia socjalne, stypendia rektora, stypendia dla osób niepełnosprawnych i zapomogi), podlegających corocznej waloryzacji – zgodnie z art. 383 ust. 1 pkt 2 ustawy.</p> <p>Wydatki budżetu państwa na świadczenia dla studentów i doktorantów wyniosły:</p> <ul style="list-style-type: none"> – w 2019 r. – 1 473 782 tys. zł, – w 2020 r. – 1 559 640 tys. zł, – w 2021 r. – 1 544 897 tys. zł*, – w 2022 r. – 1 585 720 tys. zł*. <p>* plan według ustawy budżetowej.</p> <p>Według danych zawartych w publikacji Głównego Urzędu Statystycznego „Szkolnictwo wyższe i jego finanse w 2019 roku” oraz „Szkolnictwo wyższe i jego finanse w 2020 roku” z uczelnianych funduszy stypendialnych na wsparcie w formie stypendium socjalnego wydatkowano łącznie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – w 2019 r. – 764 962 tys. zł, – w 2020 r. – 642 693 tys. zł. <p>Dane o wydatkowaniu funduszy stypendialnych w 2021 r. nie są jeszcze dostępne.</p> <p>Środki na świadczenia dla studentów są przyznawane uczelniom w każdym roku budżetowym odrębnie w formie dotacji podmiotowej, która jest dzielona na poszczególne rodzaje świadczeń bezpośrednio w uczelni. Podział ten jest dokonywany z uwzględnieniem ustawowej reguły ograniczającej wydatkowanie środków dotacji na stypendia rektora określonej w art. 414 ust. 3 ustawy. Zgodnie z tym przepisem dotacja na świadczenia dla studentów wydatkowana w danym roku na stypendia rektora stanowi nie więcej niż 60% środków wydatkowanych łącznie na stypendia rektora, stypendia socjalne oraz zapomogi. Regulacja ta limituje jedynie wydatkowanie środków dotacji na stypendia rektora i w żadnej mierze nie ogranicza wydatkowania środków dotacji na stypendia socjalne, a zatem zakładane zwiększenie liczby studentów otrzymujących stypendium socjalne, a w konsekwencji także zwiększenie wydatków na ten cel z uczelnianych funduszy stypendialnych, nie wpłynie na przestrzeganie przez uczelnię ww. regulacji.</p> <p>Uczelnia przyznaje świadczenia studentom na podstawie szczegółowych kryteriów oraz w wysokościach ustalonych przez rektora, w porozumieniu z samorządem studenckim, w regulaminie świadczeń dla studentów, w szczególności uczelnie autonomicznie określają kryteria przyznawania stypendiów rektora i ich wysokość, co pozwala na dostosowanie poziomu wydatkowania środków dotacji na tę formę wsparcia studentów do możliwości funduszu stypendialnego. Elastyczne reguły planowania przez uczelnie wydatkowania środków dotacji na poszczególne rodzaje świadczeń umożliwią zatem przyznanie stypendiów socjalnych wszystkim uprawnionym studentom, także w sytuacji zwiększonego zapotrzebowania na tę formę wsparcia z uwagi na projektowane regulacje. Należy wskazać, że zgodnie z celem systemu świadczeń dla studentów określonym w art. 70 ust. 4 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, jakim jest wyrównywanie szans edukacyjnych studentów w trudnej sytuacji materialnej, priorytetem jest przyznawanie stypendiów socjalnych i zapomóg, zaś przyznawanie stypendiów rektora podlega ustawowym ograniczeniom zarówno co do ich liczby (do 10% studentów na każdym kierunku studiów – art. 91 ust. 3 ustawy), jak i wysokości wydatkowanych środków dotacji (art. 414 ust. 3 ustawy).</p>
---------------------	--

Dodatkowo należy wskazać, że na podstawie obecnie obowiązujących przepisów minimalna i maksymalna wysokość miesięcznego dochodu na osobę w rodzinie studenta, w ramach których rektor, w porozumieniu z samorządem studenckim, ustala kryterium dochodowe uprawniające do stypendium socjalnego w uczelni (art. 87 ust. 2 ustawy), podlegają okresowej waloryzacji (co 3 lata). Minimalna kwota dochodu jest ustalana na podstawie kryterium dochodowego obowiązującego w systemie pomocy społecznej, zaś maksymalna kwota – na podstawie wysokości kryterium dochodowego oraz kwoty zasiłku rodzinnego na dziecko powyżej 18. roku życia, obowiązujących w systemie świadczeń rodzinnych. Ostatnia weryfikacja, w wyniku której podniesiono ww. wysokości w systemie świadczeń rodzinnych miała miejsce 1 listopada 2016 r. Od tego czasu maksymalny próg dochodu, przy którym uczelnie mogą przyznawać stypendium socjalne, wynosi 1 051,7 zł (maksymalny próg dochodu lub zbliżony do maksymalnego obowiązuje w ok. 94% podmiotów). Tymczasem w ostatnich latach nastąpił znaczący wzrost przeciętnego dochodu gospodarstwa domowego, co spowodowało mniejszą dostępność stypendium socjalnego, a tym samym – spadek liczby studentów uprawnionych do tego świadczenia oraz mniejsze wykorzystanie funduszy stypendialnych na tę formę wsparcia.

W 2019 r. liczba studentów otrzymujących stypendia socjalne wynosiła 101 811, zaś w 2020 r. – 79 395, co oznacza spadek o 22%. Średnie miesięczne stypendium socjalne wzrosło natomiast z 743,55 zł w 2019 r. do 809,49 zł w 2020 r. (dane Głównego Urzędu Statystycznego z publikacji „Szkolnictwo wyższe i jego finanse w 2019 roku” oraz „Szkolnictwo wyższe i jego finanse w 2020 roku”).

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń

Wejście w życie ustawy nie spowoduje zwiększenia wydatków ani zmniejszenia dochodów budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2021 r.)	duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0	0
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0	0	0	0	0
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0	0	0	0	0	0	0
	osoby niepełnosprawne oraz osoby starsze	0	0	0	0	0	0	0
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	–						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	–						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Zakłada się, że wzrośnie liczba studentów korzystających ze stypendium socjalnego, co zwiększy dostępność studiowania dla osób w trudnej sytuacji materialnej oraz poprawi sytuację materialną rodzin o niskich dochodach, w których są osoby studiujące, uprawnione do stypendium.						
	osoby niepełnosprawne oraz osoby starsze	–						
Niemierzalne	–	–						

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń

Wejście w życie ustawy nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców, oraz na sytuację ekonomiczną i społeczną rodziny, obywateli i gospodarstw domowych, a także osób niepełnosprawnych i starszych.

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy
☒ zmniejszenie liczby dokumentów ☒ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☒ inne: doprecyzowanie i uzupełnienie elementów obowiązujących procedur	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne: ...
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.	☒ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy

W zakresie awansu naukowego doprecyzowano określone aspekty poszczególnych procedur w związku z wątpliwościami dotyczącymi ich stosowania wyrażanymi przez podmioty doktoryzujące, habilitujące i RDN. Podkreślenia wymaga zwłaszcza uproszczenie sposobu wyłaniania recenzentów przez RDN. Zastąpienie dotychczasowego losowania recenzentów losowaniem kolejności kandydatów na recenzentów umożliwi w szczególnych i obiektywnie uzasadnionych okolicznościach sprawną zmianę recenzenta (przez dobór kolejnego z listy), bez konieczności przeprowadzania ponownego losowania.

Zmiana art. 28 ust. 5 ustawy pozwoli na odciążenie senatu, ponieważ umożliwi powierzenie realizacji zadania będącego w kompetencji senatu, tj. ustalania programu studiów, studiów podyplomowych i kształcenia specjalistycznego, innemu określone w statucie organowi uczelni. W przypadku powierzenia tego zadania innemu określone w statucie organowi, każda zmiana wymienionych programów nie będzie już musiała być rozpatrywana i przyjmowana przez senat. We właściwości senatu pozostanie natomiast uchwalanie efektów uczenia się.

Z kolei zmiana art. 88 ustawy uprości procedurę przyznawania stypendium socjalnego przez ograniczenie obowiązku załączania do wniosku o przyznanie tego stypendium zaświadczenia z ośrodka pomocy społecznej (centrum usług społecznych) o sytuacji dochodowej i majątkowej wyłącznie do studentów, którzy aktualnie korzystają ze wsparcia z pomocy społecznej, tym samym zmniejszy się liczba postępowań w sprawie wydawania zaświadczeń przez te instytucje. W innych przypadkach dotyczących, np. trybu wyboru studentów i doktorantów do kolegium elektorów, uczestniczenia z głosem doradczym w posiedzeniach rady uczelni przedstawiciela każdego związku zawodowego działającego w uczelni, ujawniania w ewidencji uczelni niepublicznych różnych przyczyn postawienia uczelni w stan likwidacji, katalogu przypadków przedłużenia terminu dokonania oceny okresowej nauczyciela akademickiego, czy też wydawania legitymacji doktoranta doktorantom z zagranicy, procedura została doprecyzowana w związku z wątpliwościami dotyczącymi jej stosowania przez podmioty systemu szkolnictwa wyższego i nauki.

9. Wpływ na rynek pracy

Wejście w życie przepisów ustawy nie będzie miało wpływu na rynek pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	☐ demografia ☐ mienie państwowe ☐ inne:	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
--	--	---

Omówienie wpływu Projektowane przepisy nie będą miały wpływu na wymienione obszary ani na żaden inny obszar, który nie został omówiony we wcześniejszych punktach.

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Proponuje się, aby projektowana ustawa weszła w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia. Większość zaproponowanych zmian ma charakter doprecyzowujący, zatem zasadne jest ich jak najszybsze wejście w życie. Część przepisów powinna jednak wejść w życie z dniem 1 października 2023 r. Dotyczy to:

- rozciągnięcia zasad głosowania w sprawach nadawania stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki określonych w art. 31 ust. 4 ustawy na organy inne niż senat; nadanie nowego brzmienia przepisowi może wymagać zmian w statutach uczelni, które regulują wymagania w zakresie składów osobowych organów; konieczne może być także dokonanie ponownego wyboru członków rad dyscyplin, rad naukowych itp.,
- wprowadzenia obligatoryjnego publicznego charakteru obrony rozprawy doktorskiej (dodanie art. 191a ustawy); w tym przypadku będzie konieczne najprawdopodobniej dostosowanie aktów wewnętrznych podmiotów doktoryzujących, w tym w zakresie publicznej obrony rozprawy doktorskiej zorganizowanej przy użyciu środków komunikacji elektronicznej,
- wprowadzenia obligatoryjnego publicznego charakteru kolokwium habilitacyjnego (dodanie zdania trzeciego w art. 221 ust. 9 ustawy); w tym przypadku będzie konieczne najprawdopodobniej dostosowanie aktów wewnętrznych podmiotów

habilitujących, w tym w zakresie publicznego kolokwium habilitacyjnego zorganizowanego przy użyciu środków komunikacji elektronicznej,

- poszerzenia kompetencji RDN o wydawanie postanowienia wyrażającego zgodę (albo odmawiającego wyrażenia zgody) na skrócenie okresu na wystąpienie z ponownym wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego (dodanie ust. 3 i 4 w art. 224 ustawy), nowych zasad wyłania przez RDN recenzentów w postępowaniu w sprawie wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy odmowy wystąpienia do Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o nadanie tytułu profesora (zmiana brzmienia ust. 8 w art. 228 ustawy), zmiany struktury RDN oraz składu prezydium RDN (zmiana art. 235 ust. 2 i 3 ustawy), zmiana zasad losowania recenzentów wyznaczanych przez RDN w postępowaniach awansowych (zmiana art. 240 ustawy); w tych przypadkach będzie konieczna zmiana statutu RDN i jego zatwierdzenie przez ministra zgodnie z art. 236 ust. 2 i 3 ustawy,
- zmian w zakresie art. 87 i art. 88 ustawy, czyli zasad ubiegania się przez studentów o stypendium socjalne, gdyż tego typu zmiany nie mogą być dokonywane w trakcie roku akademickiego.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Proponowane zmiany przepisów dotyczące postępowań w zakresie awansu naukowego mają charakter doprecyzowujący, uszczegóławiający i porządkujący. Ewaluacja efektów projektu będzie następować na bieżąco od momentu wejścia w życie zaproponowanych zmian, m.in. na podstawie sygnałów napływających ze strony środowiska naukowo-akademickiego i RDN.

Ocena efektywności wsparcia finansowego dla studentów i doktorantów w trudnej sytuacji materialnej jest dokonywana w każdym roku w ramach oceny wykonania budżetu zadaniowego. Ewaluacja efektów podwyższenia kryterium dochodowego, uprawniającego do stypendium socjalnego zostanie dokonana w ramach oceny realizacji budżetu zadaniowego za 2024 r. (pierwszy pełny rok obowiązywania wyższego kryterium dochodowego) na podstawie miernika „odsetek studentów i doktorantów otrzymujących pomoc o charakterze socjalnym z funduszu stypendialnego w uczelniach i instytutach, finansowanego z dotacji MEiN”. Wzrost wartości miernika względem 2022 r. (ostatni pełny rok obowiązywania niższego kryterium dochodowego) będzie oznaczał, że zakładany cel ustawy został osiągnięty.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Brak.